

W wyniku realizacji Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2008-2012 przyjętego uchwałą Rady Ministrów, wg stanu na 15 listopada 2010 r. oddano do ruchu 1166,5 km dróg krajowych, w tym 183,5 km autostrad, 293,1 km dróg ekspresowych, 119,4 km obwodnic. Trwają m.in. prace przy budowie 735 km autostrad i 510 km dróg ekspresowych.

Tworzona sieć nowych dróg ekspresowych i autostrad wymaga właściwego zabezpieczenia ze strony służb ratowniczych, a w szczególności jednostek Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG). Ponadto oprócz wyposażenia sprzętowego i wyszkolenia ratowników bardzo istotnym elementem szybkiej i efektywnej pomocy poszkodowanym jest również przygotowanie procedur współdziałania z innymi podmiotami ratowniczymi i spółkami eksploatującymi autostradę.

Należy przy tym zauważyć, że w przypadku dróg ekspresowych i autostrad sytuacje te niejednokrotnie mają charakter katastrof w ruchu lądowym, a tym samym wymagają szybkiego użycia znacznych sił i środków, co nie jest możliwe bez właściwie zorganizowanego systemu ratownictwa. Jest to sytuacja zdecydowanie różna od działań, jakie są prowadzone w sytuacji wypadków na drogach lokalnych. Zakres przedmiotowy ochrony przeciwpożarowej, zasady realizacji zadań oraz organizację prowadzenia działań ratowniczych określono w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej do realizacji zadań ratowniczych utworzono Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy, który ma na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska. Zgodnie z ustawą z 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej do zadań Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej należy między innymi kierowanie Krajowym Systemem Ratowniczo-Gaśniczym. Zgodnie z § 98. ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 16 stycznia 2002 r. w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących autostrad płatnych, autostrada i urządzenia z nią związane powinny być zaprojektowane i wybudowane w sposób utrudniający rozprzestrzenianie się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia i umożliwiający dostęp służb ratowniczych do miejsca zdarzenia.

NIK skontrolowała przygotowanie podmiotów Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego do działań ratownictwa technicznego na drogach i autostradach. Okazało się m.in., że **powiatowe plany ratownicze są nieaktualne i nie zawierają informacji dotyczących nowych dróg, a strażacy KSRG nie są dostatecznie przeszkoleni z zakresu ratownictwa technicznego oraz udzielania pierwszej pomocy.**

Rozbieżności między minimalną liczbą sprzętu i samochodów określoną w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 22 września 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad wyposażenia jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej a rzeczywistymi potrzebami jednostek może skutkować niecelowością zakupów realizowanych przez jednostki organizacyjne PSP w skali kraju oraz utrudnić właściwą realizację nadzoru nad przygotowaniem jednostek KSRG do realizacji zadań. Nieprzestrzeganie procedury P2 przy ustalaniu sieci jednostek KSRG na terenie woj. mazowieckiego oraz nieokreślenie w Analizach Zabezpieczenia Operacyjnego stopnia przygotowania jednostek KSRG do działań ratowniczych w zakresie ratownictwa technicznego na drogach może powodować nieefektywne rozmieszczenie jednostek KSRG i sprzętu specjalistycznego na terenie województwa oraz utrudnić realizację zadań ratowniczych na drogach i autostradach.

Źródło: "Sprawozdaniu z działalności NIK w 2012 roku", NIK, 2013